

βαντακώνω (I) ἀμάρτ. *βαδακώνω* Ζάκ. *βαδακώνου* Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαντάκα*.

1) Κάμνω δέμα εἰδῶν ἱματισμοῦ κττ. Κεφαλλ. 2) ἔνω Ζάκ.

βαντακώνω (II) Στερελλ. (Ἀγρίν.) *βαντακώνου* Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *βαντάκι*.

Σχηματίζω μέγαν ὀρμαθὸν ἐκ μικροτέρων ὀρμαθῶν φύλλων καπνοῦ, τὸν ὁποῖον ἐξαρθῶ ἐνθ' ἄν.: "Αμα ρίζ' ὀρουσιὰ θὰ βαντακώσουμι Αἰτωλ.

βανταλάχος ὁ, Ἦπ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βάνταλος*.

1) Τυραννικὸς ἄνθρωπος, καταπιεστής: *Μᾶς κόπηκες βανταλάχος!* (μᾶς ἔγινες τύραννος!) 2) Διαιτητής, συνήγορος: *Δὲ σὲ βάνω βανταλάχο!*

Βάνταλος ὁ, ΓΞενοπ. Μυστικ. Βαλέρ.² 49 *Βατελᾶς* Μύκ.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ ὄν. *Βάνδαλος*.

1) Ὁ ἔχων κακὴν συμπεριφορὰν, ἀγροῖκος Μύκ. 2) Ἀδαῆς τοῦ καλοῦ, ἀκαλαίσθητος ΓΞενοπ. ἐνθ' ἄν.: "Αν καὶ νεόπλουτος, δὲν πιστεύω νὰ ᾖναι τόσο Βάνταλος ποῦ νὰ θελήσῃ νὰ χαλάσῃ τὴ φατσάδα (τὴν πρόσοψιν).

βάνω, *βαίνω* Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἴγιν. Εὐβ. (Κάρυστ. Κύμ. Λίμν.) Ἦπ. Κρήτ. Μέγαρ. Πελοπν. (Δημητσάν. Κιάτ. Λιγουρ. κ.ά.) Ὑδρ. — ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 38 καὶ 240 *βαίνου* Β.Εὐβ. Θεσσ. Στερελλ. (Ἀράχ.) Τσακων. κ.ά. *βάνω* κοιν. *βάνου* βόρ. ἰδιώμ. καὶ Σκῦρ. Τσακων. Ἀόρ. ἔβανα σύνηθ. ἤβανα πολλαχ. Προστ. β' πληθ. *βάντε* πολλαχ. Μέσ. ᾠόρ. βῆκα Ἦπ.

Τὸ μεσν. *βάνω*. Πβ. Πρόδρομ. 4,271 (ἐκδ. Hesselring-Pernot) «καὶ βάνω τὸ χερίσιν μου, συντρίβω καὶ τσακίζω, | ἐβγάνω τὸ ὀλοκόκκινον, νὰ ᾖρες βαφέαν ὁμοιάζω». Τοῦτο προήλθεν ἐκ τοῦ ἀρχ. *βαίνω* κατ' ἐπίδρασιν τοῦ *βάλλω*, πρὸς ὃ ἐταυτίσθη σημασιολογικῶς. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 22 (1910) 232 κέξ. Ὡς ᾠόρ. τοῦ ρ. πλην τοῦ ἔβανα καὶ ἤβανα χρησιμοποιεῖται πολλάκις καὶ τὸ ἔβαλα, περὶ οὗ ἰδ. *βάλλω*.

Α) Ἐνεργ. 1) Ἐρχομαι, μόνον κατ' ᾠόρ. βῆκα Ἦπ.: *Βῆκε κἀνένας σήμερα ἀπὸ τὸ χωριό; — Ἀκουσα ποῦ βῆκανε, μὰ ποιὸς καὶ ποιὸς ἦταν δὲν ξέρω.* 2) Φέρω τινὰ Κρήτ. Πελοπν. (Μάν.): Φρ. Ἡ ὥρα τότε βάνει (πλησιάζει νὰ ἔλθῃ) Κρήτ. 3) Καταρρίπτω ἐν πάλῃ Μακεδ. (Βελβ. Βλάστ.) Μύκ. κ.ά.: *Τὸν βάνω Μύκ. Τὸν βάνου Βελβ. Βλάστ.* 4) Ρίπτω Κεφαλλ.: Φρ. *Βάνω τοῖς πετρεῖς* (πετροβολῶ). 5) Βάλλω τι πού, τοποθετῶ κοιν.: *Βάνω κάθε πρᾶμα 'ς τὴ θέσι του. Βάνω τὸ φαεῖ 'ς τὸ τραπέζι κοιν. Βαίνει μπροστὰ μὲ μὲγάλη πέτρα* (ἐκ διηγ.) Ἀθῆν. (παλαιότ.) *Βαίνω τὴ σκαμιγιά 'ς τὴ λεκάτη Μέγαρ.* || Φρ. *Βάνω κρασί* (ἐναποθηκεύω γλεῦκος πρὸς οἰνοποιίαν) κοιν. *Βαίνω σταυρὸ τὰ χέρια* (τὰ σταυρώνω) Πελοπν. *Βαίνω 'ς τοῖς μοῖρες τὸ παιδί* (ἐτοιμάζω τὸ παιδί τὴν τρίτην νύκτα τῆς γεννήσεώς του καὶ εὐπρεπίζω τὴν οἰκίαν διὰ νὰ ἔλθουν αἱ μοῖραι καὶ ὀρίσουν τὴν τύχην του) Αἴγιν. *Βαίνω νὰ μάθω τὸ ριζικό μου ἢ βαίνω τὰ ριζικά μου* (φρ. κληρομαντείας ἢ τοῦ *κλήδονα*) αὐτόθ. *Τοῦ τὰ βαίνω τὰ γυαλιὰ* (εἶμαι καλύτερός του) ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 240. *Βάνω κρέας* (γίνομαι εὐτραφής, σαρκοῦμαι) Κίμωλ. *Βάνω λάδι* (πληροῦμαι ἐλαίου, ἐπὶ τοῦ καρποῦ τῆς ἐλαίας) αὐτόθ. *Βάνω 'ς τὸ νοῦ μου* (ἀποφασίζω) Κρήτ. *Τοῦ βάνω ψωμί* (τοῦ στρώνω τραπέζι) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Μάν.) *Βάνω τοῦ δεῖνα ψωμί* (τοῦ βάλλω εἰς τὴν πήραν) Κρήτ. *Βάνω τὴ*

στράτα ἐμπρὸς μου (ἐκκινῶ) αὐτόθ. *Βάνω πόδα* (ὑποσκελίζω) αὐτόθ. *Βάνω τὰ βούγια 'ς τ' ἄλώνι* (ἀρχίζω ν' ἄλωνίζω) αὐτόθ. *Βάνω τὰ πόδια μου 'ς τὸν ὦμο* (τρέχω ἀστραπιαίως) Ζάκ. *Βάνω τὰ πόδια 'ς τ' ἀφτιά* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ἀθῆν. Πελοπν. (Μάν.) *Βάνω κρασί* (ἀνοίγω βαρέλλι πρὸς πώλησιν) Πελοπν. (Ἀρκαδ.) *Βάνω θεμέλια* (θέτω βάσεις καλὰς πρὸς εὐδοκίμειαν) αὐτόθ. *Βάνω τὰ νύχια μου 'ς τ' ἄλατι* (θυσιάζομαι πρὸς χάριν τινός) Πελοπν. (Κάμπος Λακων.) *Βάνω καρτέρι* (καιροφυλακτῶ, ἐπὶ κυνηγίου) Ἦπ. *Βάνω ζευγάρι* (λαμβάνω ἀντὶ ἡμερομισθίου ἄροτρον πρὸς ὀργωσιν τοῦ ἀγροῦ μου) Κέρκ. (Ἀργυραῖδ.) *Βάνου ζιβγάρ'* (ἀποστέλλω εἰς τὸν ἀγρὸν ζευγὸς ἀροτριώντων βοῶν) Στερελλ. (Λεπεν.) *Βάνω προμήθεια* (προνοῶ) Τῆν. *Βάνω ἀπάνω* (ἀρχίζω ἢ διεγείρω, ἐξωθῶ) Κεφαλλ. *Βάνω 'ς τὴν πλάτη τὴ δουλειὰ* (προσπαθῶ μετ' ἀγωνίας) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) *Βάνω τὸν ἀργαλειὸ* (ταξινομῶ τὸν στήμονα ἐπὶ τοῦ ὕφαν-τικοῦ ἱστοῦ) αὐτόθ. *Βάνω ἀργαστήρι* (συνών. τῇ προηγου-μένη) Ἰων. (Κρήν.) *Βάνω τὸ ἔνα μ'* (κινῶ πάντα λίθον πρὸς ἐπιτυχίαν) Ἦπ. *Βάνω κρασί τ' ἀμπέλι* (χρησιμοποιοῦ πρὸς οἰνοποιίαν τὰς σταφυλὰς τοῦ ἀμπελῶνος) Κρήν. *Βάνω πόδι* (ἐν παιδιᾷ καθ' ἣν πρὸς ἐκλογὴν συντροφῶν οἱ ἀρχηγοὶ τῶν δύο ὁμάδων προχωροῦν ἀπὸ ὠρισμένης ἀποστάσεως πρὸς συνάντησιν ἀλλήλων θέτοντες πρῶτον τὸν ἀριστερόν πόδα καὶ κατόπιν τὸν δεξιὸν καὶ λέγοντες *βάνω, βάνεις* καὶ οὕτω καθεξῆς, ὅστις δὲ πρῶτος πατήσῃ τὸν ἄλλον δικαιού-ται νὰ λάβῃ σύντροφον ὅποιον θέλει) Πελοπν. (Τρίπ.) *Βάνω μπασιτούνι* (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μαντίν.) *Βά-νω βίγλα* (ἀρχίζω νὰ ὠριμάζω, ἐπὶ τῶν σταφυλῶν) Πελοπν. (Κορινθ. Τρίκκ.) *Βάνου κουκούλλ'* (καταγίνομαι εἰς τὴν σηροτροφίαν) Στερελλ. (Αἰτωλ.) *Βάνου χέρ'* (ἀναμειγνύ-ομαι) Σαμοθρ. *Τὸν βάνω 'ς τὸ κεφάλι μου ἢ ἀπάνου ἀπ' τὸ κεφάλι μου* (τὸν ἐκτιμῶ) Πελοπν. (Αἴγ.) *Τὸν βάνω μαντήλι* (ἀποδίδω εἰς τινὰς λόγους ἢ πράξεις, τῶν ὁποίων εἶναι ἀμέτοχος) Κρήν. *Βάνω 'ς τὰ μιτόχτενα* (ἐμπλέκω εἰς παγίδα, ἀπατῶ, ζημιώνω) Κρήτ. *Τὸν βάνου 'ς τοῦ στόμα* (τὸν κα-κολογῶ) Μακεδ. (Βλάστ.) *Τὸ βάνω 'ς τὸ πιτό* (ἀρχίζω νὰ πίνω) Ἦπ. κ.ά. *Τὸν βάνω χερ'κὸ* (ἀρχίζω νὰ ὑβρίζω) Πάρ. (Λεῦκ.) *Δὲν τοῦ βάνου* (δὲν τὸ παραδέχομαι) Μακεδ. (Σισάν.) *Τοῦ βάνω χέρι 'ς τὴν ἐξυπνάδα* (τὸν ὑπερτερῶ) ΓΞενοπ. Θέατρ. 3,117. *Χρὲν τότε βάνουμε* (θὰ τοῦ χρεωστοῦμε) Πε-λοπν. (Μάν.) *Τὸ βάνω 'ς τὸ φτυάρι* (μετὰ τὴν διὰ δικράνου λίκμησιν τοῦ σίτου ἀρχίζω τὴν διὰ πτυαρίου) Κύθηρ. *Βάν' οὐ κινὸς* (βρέχει) Μακεδ. (Πάγγ.) *Βάνει ἄερα* (ὡς ὑπο-κείμενον ἐνν. ὁ καιρὸς, ἦτοι ἀρχίζει νὰ φυσᾷ) Νάξ. (Ἀπύ-ρανθ.) *Βάνουν ἄερα οἱ στερεῖς* (πνέει ἀπὸγειος ἄνεμος) αὐ-τόθ. *Βάν' ὁ νοῦς* (ἀναπολεῖ) Ἦπ. *Ἡβανα βουλή* (ἀπεφά-σισα) Κρήτ. || Παροιμ.

Πᾶρε καὶ μὴ βάνης, | εὐκόλα τὸν πάτο πιάνεις (ἐπὶ τοῦ ἀσώτου) Ἦπ.

"Οποῖος βγάνει καὶ δὲ βάνει | γρήγορα τὸν πάτο πιάνει (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Ζάκ. || Ἄσμ.

Βαίνουν 'ς τὴν ἄκρη σίδερο, 'ς τὴ μέση τὸ μολύβι
κι ἀπάν' ἀπάνω δάλσαμο γιὰ τὴνε 'λαφροσύνη

Πελοπν.

"Οντας βαίνης τ' ἄσπρο φέσι μὲ τὴ φούντα τὴ χρυσοῇ,
τρέμ' ὁ οὐρανὸς νὰ πέσῃ μ' ὅλα τ' ἄστρα του μαζί

Ἦπ.

Βαίνει τὰ δάση πίσω τῇ καὶ τὰ βουνὰ ἐδρὸς τῇ

Κρήτ.

Νύχτα σελλώνει τ' ἄλογο, νύχτα τὸ καλιγώνει,
βαίν' ἀσημένια πέταλα, καρφιά μαλαματένια

ΜΛελέκ. Ἐπιδόρπ. 38.

